20.09.2022

Урок 10

Тема: Продуктивність праці.

План

1.ФАКТОРИ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА ПРОДУКТИВНІСТЬ ПРАЦІ

2.ПРОДУКТИВНІСТЬ ПРАЦІ: НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ

1) *ФАКТОРИ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА ПРОДУКТИВНІСТЬ ПРАЦІ*

Продуктивність праці постійно змінюється під впливом безлічі факторів і причин. Одні сприяють підвищенню продуктивності праці, інші можуть викликати зниження. Тому основним завданням організації праці є забезпечення зростання продуктивності праці. Суть зростання продуктивності праці полягає в тому, що будь-які зміни в процесі праці повинні скорочувати робочий час на виробництво даного товару, збільшуючи кількість вироблених споживчих вартостей. Фактори продуктивності праці - це причини об'єктивної і суб'єктивної властивості, що роблять вплив і які обумовлюють динаміку продуктивності праці . До факторів, що підвищує продуктивність праці відносять все, що пов'язано з поліпшенням організації праці та виробництва, соціальних умов працівників. В свою, чергу, до зниження продуктивності праці відносять: несприятливий вплив природних умов, недоліки в організації виробництва і праці, негативний вплив негативних елементів соціальної обстановки. Залежно від спрямованості дії виділяють дві групи факторів: 1. підвищують продуктивність праці, до їх числа можна віднести: вдосконалення організації праці, економію робочого часу, комплексне використання сировини, мотивація працівників та інше; 2. понижуючі продуктивність праці, до складу яких включаються: недоліки в організації праці, перебої в матеріальнотехнічному забезпеченні процесу, несприятливі природно-кліматичні умови, погана трудова дисципліна та інше.

За внутрішнім змістом всі фактори прийнято об'єднувати в такі основні групи:

1. Матеріально-технічні фактори: механізація і автоматизація виробництва; освоєння і застосування прогресивних технологій; скорочення витрат живої праці; економія всіх видів ресурсів; поглиблення спеціалізації обладнання та інші.

2. Організаційні чинники, серед них виділимо основні: організація матеріально-технічного постачання; організаційно-технічна підготовка виробництва; раціональне розподіл і кооперація праці; поліпшення умов праці; раціональна розстановка та ефективне використання кадрів підприємства та інші.

3. Соціально-економічні фактори: рівень кваліфікації працівників, їх мотивація до активної праці; ставлення працівників до праці і трудова дисципліна; зміна форм власності на засоби виробництва; розвиток виробничої демократії на підприємстві.

4. Економіко-правові та нормативні фактори, які покликані регулювати систему соціально-трудових відносин і бути методичною основою зростання продуктивності праці

Разом з факторами підвищення продуктивності праці, також розглядають поняття резервів підвищення продуктивності праці. Під резервами розуміються невикористані можливості збільшення обсягу та підвищення якості продукції (робіт, послуг) за рахунок посилення творчого початку в праці працівників та економного витрачання матеріальнотехнічних ресурсів, усунення всякого роду виробничих втрат.

Сукупність резервів, доцільно класифікувати відповідно до класифікації факторів. Це дає можливість при проведенні аналізу виявити основні причини втрат і непродуктивних витрат праці по кожному фактору продуктивності праці та запрогнозувати шляхи їх усунення.

Резерви зростання продуктивності праці на підприємстві можуть розрізнятися за двома ознаками: за характером використовуваних факторів (екстенсивних та інтенсивних);

за напрямами впливу (за групами використовуваних ресурсів).

За рівнем виникнення розрізняють резерви: загальнодержавні, регіональні, міжгалузеві, галузеві, внутрішньовиробничі.

Таким чином, при аналізі показника продуктивності праці необхідно, по можливості, враховувати всі фактори, що впливають на продуктивність праці, а також звертати увагу на склад резервів підвищення продуктивності праці

2) *ПРОДУКТИВНІСТЬ ПРАЦІ: НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ*

Ринкові відносини вимагають від суб'єкта підприємницької діяльності вміння грамотно оцінювати фінансовий стан виробництва та фінансову ситуацію в країні в цілому. Особливо актуальними в цей період є питання необхідності дослідження ефективності виробництва. Одним з основних показників ефективності виробництва є продуктивність праці.

Сутність продуктивності праці: як характеристики її продуктивності і ефективності її використання і необхідності розуміння обліку цієї двоїстості в економічних оцінках, розрахунках, прогнозах. Вважаємо, що категорія «продуктивність праці» є найбільш загальним та універсальним показником, що відображає ефективність використання людських ресурсів. Підвищення рівня продуктивності праці: - є джерелом збільшення обсягів виробництва продукції; - приводить до скорочення затрат живої праці на виробництво продукції, а відтак – економії робочого часу; - створює передумови для скорочення тривалості робочого дня, робочого тижня і загальної кількості робочих днів у році, що сприяє збільшенню вільного часу працівників; - обумовлює скорочення витрат на оплату праці в розрахунку на одиницю продукції; - сприяє зниженню витрат на оплату праці й витрат на виробництво загалом, що дозволяє забезпечити підвищення рівня рентабельності. Підвищення продуктивності праці (як і нарощування обсягів виробництва) не може бути самоціллю, адже пріоритетом в цивілізованому світі сьогодні вважається якісний людський розвиток. Тому, опікуючись проблемою зростання продуктивності праці, не можна нехтувати значенням соціальних процесів, розвитком освіти, науки, охорони здоров'я, забезпеченням гарантій в оплаті праці і соціальному захисті, забезпеченням безпеки праці, підвищення кваліфікації, постійного професійного навчання кадрів. Ключовою проблемою при цьому має бути подолання низької мотивації до високопродуктивної праці, до розробки раціоналізаторських пропозицій, винаходів. Невикористаним резервом в цьому контексті залишається потенціал соціального партнерства. На цьому треба зосередити особливу увагу, адже науково-технічні, технологічні, соціальні та економічні передумови і методи зростання продуктивності праці дуже рідко стають предметом обговорення соціальних партнерів на різних економічних рівнях.

Питання щодо створення таких передумов рідко передбачаються у колективних трудових угодах, хоча правові засади для цього давно створені .

Важливим елементом управління продуктивністю праці є пошук резервів, використання яких дозволило б підприємству вийти на нижчий рівень витрат в цілому та на персонал зокрема, адже підвищення продуктивності праці є головним чинником приросту обсягу продукції, тому її планування займає центральне місце в системі управління на підприємствах. Зростання продуктивності праці на будь-якому підприємстві залежить від багатьох чинників – як зовнішніх, так і внутрішніх.

Всі чинники збільшення продуктивності праці можна об’єднати у чотири основних групи:

1. Техніко-технологічні чинники визначаються рівнем розвитку засобів виробництва із впровадженням нових технологій, використанням якісної сировини. Важливим чинником є індустріалізація, яка полягає у створенні прогресивної виробничо-технологічної бази. Це 23 комплексний процес, в якому лежить застосування сучасних нових виробничих технологій, упровадження нових комп’ютерних розробок, перехід до механізованого складання різноманітних виробів тощо.

2. Організаційні чинники спрямовані на створення такої організації виробничого процесу, яка ліквідує втрати робочого часу і забезпечує оптимальне завантаження як усім членам трудового колективу, так і основним виробничим фондам підприємства.

3. Соціально-економічні чинники можна умовно поділити на фактори морального і матеріального стимулювання. До них належать зростання заробітної плати, премії та доплати, можливість самовираження і творча заінтересованість, кар’єра, підвищення кваліфікації тощо.

4. Природні умови та географічне розміщення виділяють і аналізують передусім на підприємстві добувної та деяких переробних галузей промисловості, а саме впливають на вид діяльності підприємства і його зв'язки з постачальниками і споживачам]. За рахунок вдалого поєднання в практиці управління продуктивністю даних чинників можна виявити резерви підвищення продуктивності праці.

Резерви зростання продуктивності праці – це такі можливості її підвищення, які вже виявлені, але з різних причин поки що не використані, тобто це можливість більш повного використання продуктивної сили праці, усіх

факторів підвищення її продуктивності за рахунок удосконалювання техніки, технології, поліпшення організації виробництва, практики управління.

Основними шляхами підвищення продуктивності праці на підприємстві є:

- Зміцнення матеріально-технічної складової виробництва (автоматизація бізнеспроцесів дасть досить різке зростання продуктивності праці, а використання сучасних видів обладнання підвищить ефективність використання людських ресурсів).

- Використання сучасних систем управління підприємством дадуть можливість підвищити продуктивність праці співробітників – менеджерів середнього рівня.

- Скорочення витрат на одиницю випущеної продукції можна добитися за допомогою зниження витрат невиробничого характеру.

- Створення методичної нормативно-правової бази підприємства допоможе чітко поставити перед працівниками завдання і окреслити рамки їх професійно-посадових обов'язків. За рахунок цього скоротиться час, що витрачається на уточнення завдань, вирішення яких-небудь питань і суперечки щодо розподілу посадових обов'язків в рамках суміжних спеціалізацій.

- Поліпшення організації праці, яке стосується як санітарно-гігієнічних умов, так і етичної складової організації робочих місць та місць відпочинку. Поліпшення умов праці, організація харчування в офісі та інше знизять втрати часу на вирішення невиробничих питань, а також підвищить лояльність співробітників до фірми.

- Орієнтація соціальної політики на співробітника, мотиваційна складова – найактуальніший чинник, що впливає на зростання його продуктивності.

- Підвищення лояльності співробітників до фірми, залучення їх до вирішення питань поточного та перспективного розвитку дасть серйозний поштовх до підвищення активності співробітника.

Важливим і необхідним є також постійне впровадження НТП у виробництво, стимулювання та мотивація робітників до праці, що є основним завданням власників підприємства. Одним із резервів зростання продуктивності праці є удосконалювання структури кадрів, під якою розуміємо співвідношення чисельності окремих категорій промислово-виробничого персоналу. Найважливішими є співвідношення чисельності основних і допоміжних

робітників. Визначення та впровадження заходів щодо підвищення продуктивності праці на підприємстві сприяє не тільки підвищенню ефективності використання трудових ресурсів, збільшенню обсягу випуску і реалізації продукції, зниженню собівартості продукції та її ціни, підвищенню конкурентоспроможності продукції на ринку, а також сприяє збільшенню прибутків і відрахувань у бюджет та фонди та забезпечує формуванню іміджу підприємства.

Отже, продуктивність праці на підприємстві є основним показником його успішності. Чим вища продуктивність праці, тим прибутковішою є бізнес-діяльність. На сьогоднішній день Україна відстає за рівнем розвитку продуктивності від розвинених європейських країн. тому, держава та підприємці повинні прийняти ряд заходів для вдосконалення механізму управління продуктивністю праці. Лише при правильній організації, мотивації праці та впровадженні досягнень науки і техніки можна розраховувати на процвітання українських підприємств та економіки в цілому.

Домашнє завдання:

1) Записати тему уроку і короткий конспект у свої робочі зошити та надіслати мені на вайбер до 15.00 годин 20.09.2022